

Täysistunto

Tiistai 7.9.2021 klo 14.03—19.20

14. Hallituksen esitys eduskunnalle vakausmaksujen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 100/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja valtiovarainvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. Tämä keskustelu siis päättyy viimeistään kello 17.38. — Edustaja Essayah.

Keskustelu

17.06 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Todellakin, anteeksi — tuossa edellisessä asiakohdassa käsitykseni oli 10 minuutin puheenvuorosta, mutta nyt tiedän, että se on seitsemän minuuttia ja siinä on pysyttävä.

Tässäkin asiakohdassa ihmetyttää se, että meillä ei ole täällä hallituksen ministeriä kertomassa hallituksen näkemystä tähän asiaan. Erittäin valitettavaa, koska Marinin hallitus on todellakin edistänyt yhteisvastuullisuutta paitsi elpymisvälineen kohdalla niin myöskin juuri tässä kriisimekanismin aikaistetussa käyttöönnotossa, joka nyt on meillä tässä käsittelyssä. Niin kuin edellisessä puheenvuorossani jo vähän kuvasin, niin me näemme erityisesti KD:nä riskin siitä, että me joudumme pankkien asiakkaana maksamaan nämä Etelä-Euroopan kaatuvat pankit. Se, että tällä järjestelyllä tullaan pankkien ja myöskin valtioitten kohtalonyhteys uudestaan niittaamaan toinen toisiinsa, ei ole oikea tapa hoitaa pankkiunionia.

Pankkisektorin tehottomuus monissa jäsenmaissa on tosiasia, ja ehkä se voi olla vähän yllättävääkin, että Saksassa, jonka taloutta muuten Euroopassa ihaillaan, erityisesti on sitä ylikapasiteettia, tehottomuutta, niitä pieniä spar- ja landesbankeneita. On selvää, että tarvitaan tällaista resoluutiota, jolloinka tätä ylikapasiteettia ajetaan alas, ihan niin kuin aikoinaan silloin, kun Suomessa meillä pankkikriisi jylläsi, ja tämä on monissa Euroopan maissa vielä tekemättä. Siinä mielessä on kohtuutonta, että suomalaiset, jotka ovat maksaneet kalliisti oman pankkikriisinsä, ovat sitten myöskin välillisesti vastuussa näitten eurooppalaisten pöhöttyneitten pankkisektoreitten alasajosta.

Ja juuri niin kuin tuossa totesin, erityisen huono ajankohta tälle aikaistetulle käyttöönnotolle on se, että nyt on paljon epävarmuutta eurooppalaisissa talouksissa. Me emme tiedä, mitä koronan jälkeen paljastuu, minkälaisia kupruja siellä mahtaa olla. Erilaiset lainan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 92/2021 vp

maksumoratoriot ynnä muut ovat loppumassa, ja sen jälkeen voi paljastua sieltä pankkien taseista paljonkin rumaa jälkeä.

Jos lähdetään riskejä jakamaan, niin ehdottomasti pitäisi olla ennakkoehto se, että riskit ensin vähennetään. Elikkä nämä elinkelvottomat pankit pitäisi alas ajaa ja yhdistämiset pitäisi kansallisesti ensin hoitaa, ja vasta sen jälkeen voitaisiin miettiä sitä, pystytäänkö menemään tällaiseen yhteiseen ikään kuin takuurahastoon, jos kaikki pankit olisivat samalla lähtöviivalla, jolloin silloin oikeasti voitaisiin puhua siitä, että pankkien ja valtioitten välinen kohtalonyhteys oltaisiin purettu, ja EVM:stä ei pitäisi silloin tehdä sitä viimesijaista backstopia. Elikkä se pankkiunionin alkuperäinen ajatus oli itsessään ihan kannatettava, mutta nyt näillä viimeaikaishilla muutoksilla se on vesitetty. Siinä mielessä tätä pankkiunionin loppuunsaattamista ei todellakaan pitäisi näillä ehdoilla olla viemässä loppuun.

Edellisen puheenvuoron lopussa kerkesin vähän sitä kerrata, että valtioneuvoston omassa selvityksessä, siis valtiovarainministeriön virkavastuulla tehdyssä selvityksessä, todettiin, että riskien väheneminen ei ole selvityksessä esitettyjen arvioitten perusteella edennyt merkittävästi, mutta hallitus kuitenkin sitten poliittisen kokonaisharkinnan pohjalta hyväksyi tämän varautumisjärjestelyn aikaistetun käyttöönoton ja vakuusmaksuja koskevan sopimuksen muuttamisen ja puolsi myöskin niihin liittyviä allekirjoitus- ja ratifiointimenetelyjä sekä tarvittavien EVM-liitelakien ja -ohjeitten muutoksia.

Kun on esimerkiksi finanssialalta kysytty, mitä arvioita tämä saattaa suomalaiselle pankkisektorille aiheuttaa, mikä nettovaikutus tällä muutoksella, aikaistetulla käyttöönotolla, saattaa olla, niin jos suomalaisten pankkien taloudellinen asema suhteessa muihin euro-alueitten pankkeihin arvioidaan edelleenkin paremmaksi, niin kuin se on ollut, on hyvinkin mahdollista, että nämä muitten maitten pankkisektorien hyväksi kerättävät ylimääräiset vakuusmaksut voivat nousta miljardeihin euroihin. Parista miljardista eurosta on muun muassa finanssiala puhunut.

Perustuslakivaliokunnan kohdalta toteaisiin, että aiemmissa tämän asian käsittelyn vaiheissa, mitä tuolla suuren valiokunnan puolella on käyty, perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt sopimuksen kokonaisuuden ja siitä tekemänsä valtiosääntöoikeudellisen arvion kannalta merkityksellisenä sitä, että sopimukseen sisältyy siirtymäkautta koskeva järjestely. Perustuslakivaliokunta on tuonut toistuvasti lausunnossaan esille, että Suomen budjettisuvereniteettiä tulee suojata mahdollisimman tehokkaasti ja huolehtia siitä, että monimutkaisilta vaikuttavien järjestelyjen erityispiirteitten vuoksi Suomen vastuut näissä järjestelyissä eivät kasva.

Ja vielä sananen tästä ERVV:stä, josta edustaja Kulmuni hyvin muistutti, että siihenhän liittyvät nämä Suomen Kreikka-vakuudet. Elikkä asian aiemmissa käsittelyvaiheissa valtiovarainministeriöstä pyysin lisäselvitystä, ja siinä todettiin, että mikäli keskustelut ERVV-tukien siirtämisestä alkaisivat, niin samassa yhteydessä arvioitaisiin eri toteutusvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia Suomen Kreikka-lainan vakuusjärjestelyyn. Jos siirto toteutettaisiin, vakuusjärjestelyn voimassaolo edellyttäisi kreikkalaisten pankkien kanssa sovittua järjestelyä koskevien sopimusten neuvottelua uudelleen. Eli tämmöisestä asiasta on kysymys. Ei ole ministeriä vastaamassa kysymyksiin, kun haluaisimme tietää, mitä tapahtuu Suomen Kreikka-vakuuksille.

Vaikka Suomen vastuisiin kohdistuvia muutoksia rajaavat sopimusmääräyksen kirjaukset vastuiden rajaamisesta ja lisäpääomaosuuden pienentämisestä ERVV-lainojen takaisinmaksujen myötä, niin on moitittava sitä, että näitä vaikutuksia Suomen vakuusjärjestelyi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 92/2021 vp

hin ei ole selvitetty etukäteen. Tätä emme saaneet sen valiokuntakäsittelynkään aikana selväksi, mitä mahdollisia muutoksia tällä taloudellisesti voisi olla.

Ja edelleenkin haluan muistuttaa samasta asiasta, josta täällä edustaja Kulmunikin hyvin totesi, että Suomen julkisen talouden takausvastuut suhteessa meidän kokonaistuotantomme ovat EU-maitten korkeimpia. Siinä mielessä silloin, kun puhutaan näitten lisävas-tuitten riskeistä, niin ne ovat meille paljon suuremmat kuin monille muille maille, koska meillä on esimerkiksi sellaista teollisuudenalaa, jossa olemme halunneet oman teollisuutemme tueksi antaa merkittäviä takauksia, jotta sitten pystyisimme meidän yritysten tilaus-kantojen ja muitten varmistamista hoitamaan.

Mutta, arvoisa puhemies, itseäni tämä tilanne ottaa kyllä nyt sen verran harmituksen päälle, että esitän tässä yhteydessä, että asian käsittely keskeytetään ja jatketaan siinä vai-heessa, kun meillä olisi [Puhemies koputtaa] ministeri paikalla vastaamassa näihin kysy-myksiin ja edes esittelemässä tämän asian.

[Puhemiehen korokkeella neuvotellaan]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia pitkäjänteisyydestä. Anteeksi kes-keytys. Totean, että tämän asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan jossakin tulevassa istunnossa.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.